

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 7 września 2020 r.

Pozycja 260

POSTANOWIENIE z dnia 23 czerwca 2020 r. Sygn. akt Ts 87/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska – przewodniczący
Stanisław Piotrowicz – sprawozdawca
Andrzej Zielonacki,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 26 sierpnia 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.W.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 22 maja 2018 r. (data nadania) M.W. (dalej: skarżący), zakwestionował zgodność art. 22 § 1 w związku z art. 199b § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 676, ze zm.) – w zakresie, w jakim pozbawia skarżącego prawa udziału w posiedzeniu sądu w przedmiocie wykonywania środka zabezpieczającego z art. 93a § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950, ze zm.) w postaci terapii – z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 26 sierpnia 2019 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu. Postanowienie doręczono pełnomocnikowi skarżącego 10 września 2019 r. Pismem z 17 września 2019 r., skarżący wniósł na to postanowienie zażalenie, domagając się jego uchylenia w całości i nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c

w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. W postanowieniu z 26 sierpnia 2019 r. Trybunał stwierdził, że wniesiona skarga nie spełnia wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK i na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK odmówił nadania skardze dalszego biegu, gdyż istota sformułowanego w niej zarzutu dotyczy normy indywidualno-konkretnej, nie zaś normy generalno-abstrakcyjnej.

3. W zażaleniu skarżący przekonuje natomiast, że kwestionowane przepisy umożliwiły orzeczenie nowego środka zabezpieczającego pod nieobecność skarżącego, mimo złożenia przez niego wniosku o doprowadzenie.

4. Wniesione zażalenie nie podważyło podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

4.1. Treść kwestionowanych przepisów jest następująca:

– art. 22 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2019 r. poz. 676, ze zm.; dalej: k.k.w.): „Prokurator, skazany oraz jego obrońca, sądowy kurator zawodowy, pokrzywdzony, a także inne osoby, o których mowa w art. 19 § 1, mają prawo wziąć udział w posiedzeniu, gdy ustawa tak stanowi. W posiedzeniu sądu wyższej instancji mają prawo wziąć udział osoby, którym przysługuje prawo do udziału w posiedzeniu sądu pierwszej instancji.”;

– art. 199b § 3 k.k.w.: „W posiedzeniu ma prawo wziąć udział prokurator, sprawca lub jego obrońca oraz wnioskodawca (...)”, czyli dyrektor zakładu karnego, kierownik zakładu psychiatrycznego lub kierownik podmiotu leczniczego, w którym sprawca odbywa terapię lub terapię uzależnień.

Zarówno art. 199b § 3 k.k.w., jak i art. 22 § 1 k.k.w., dają – odpowiednio: sprawcy lub jego obrońcy, skazanemu oraz jego obrońcy a także innym wymienionym tam podmiotom – prawo wzięcia udziału w posiedzeniu, o którym mowa w tych przepisach. Normy te mają charakter generalny (adresowane są do rodzajowo określonych adresatów) oraz abstrakcyjny (wyznaczają tym adresatom postępowanie w zasadzie powtarzalne).

4.2. Jeżeli zatem prawo udziału w posiedzeniu przysługuje sprawcy lub jego obrońcy (art. 199b § 3 k.k.w.), to prawo to przysługuje im obu z osobna, co nie wyklucza udziału w posiedzeniu jednocześnie sprawcy i jego obrońcy. Prawo udziału w posiedzeniu przysługuje także wszystkim podmiotom wymienionym w art. 22 § 1 k.k.w., w tym skazanemu i jego obrońcy.

Ocena tego, w jakim zakresie zasady te znalazły zastosowanie w sprawie objętej badaną skargą, została wyrażona w ostatecznym orzeczeniu wydanym w tej sprawie. Skarżący, zarzucając tej ocenie naruszenie określonych wolności lub praw konstytucyjnych, istotą zarzutu uczynił niekonstytucyjność aktu stosowania prawa, a nie przepisów, na podstawie których akt ten wydano.

Mimo wynikającego z tych przepisów prawa udziału w posiedzeniu, skarżący – prawidłowo zawiadomiony o terminie posiedzenia – nie wziął w nim udziału, mimo że złożył

wniosek o doprowadzenie go na posiedzenie z zakładu psychiatrycznego, w którym przebywał. Był natomiast reprezentowany przez obrońcę ustanowionego z wyboru.

4.3. Jednym z warunków nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, określonym w art. 79 ust. 1 Konstytucji i skonkretyzowanym w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK, jest wskazanie sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego oraz uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego. Badana skarga nie spełnia tego wymogu, gdyż wskazanym źródłem naruszenia nie jest w istocie treść normatywna zaskarżonych przepisów, lecz – wyrażona w ostatecznym orzeczeniu – ocena, czy udział skarżącego w posiedzeniu przed sądem jest obligatoryjny i – z uwagi na obecność obrońcy skarżącego – konieczny.

W ocenie skarżącego, tak skonstruowany akt zastosowania normy generalno-abstrakcyjnej w konkretnej sprawie jest wadliwy, ponieważ pozostaje w sprzeczności z treścią tych przepisów, naruszając konstytucyjne prawo skarżącego do sądu.

4.4. Źródłem zarzucanego w skardze naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego nie jest więc treść normatywna kwestionowanych przepisów, lecz wadliwy – zdaniem skarżącego – sposób ich zastosowania w sprawie objętej wniesioną skargą.

Niezadowolony skarżący z wadliwego zastosowania kwestionowanych w skardze przepisów, choć z jego subiektywnego punktu widzenia w pełni zrozumiałe, nie może jednak w żadnym razie przemawiać za dopuszczalnością przeprowadzenia kontroli konstytucyjności jednostkowego i zdaniem skarżącego wadliwego aktu zastosowania prawa (zob. postanowienie z 8 lipca 2019 r., sygn. Ts 210/17, OTK ZU B/2019, poz. 212) z przyczyn szerzej wyjaśnionych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują bowiem Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe (art. 175 ust. 1 Konstytucji). W postępowaniu zainicjowanym skargą konstytucyjną, Trybunał – po spełnieniu przez skarżącego określonych przesłanek – uprawniony jest natomiast do hierarchicznej kontroli z Konstytucją aktów normatywnych, nie zaś aktów stosowania prawa (art. 188 Konstytucji). Ponieważ skarżący nie kwestionuje treści normatywnej przepisu, jaką uzyskał on w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej, która w ramach wyjątku może stać się przedmiotem kontroli w trybie skargi konstytucyjnej (zob. wyrok z 6 grudnia 2016 r., sygn. SK 7/15, OTK ZU A/2016, poz. 100), to – mając na uwadze zasadę skargowości wynikającą z art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK oraz wyjątkowy charakter dopuszczalności takiego zarzutu – Trybunał nie ma podstaw do dokonania takiej kontroli. Przedmiotem zarzutu niekonstytucyjności w badanej skardze jest bowiem jednostkowe i – w ocenie skarżącego – wadliwe zastosowanie prawa w sprawie objętej badaną skargą konstytucyjną.

5. Wobec tego, że w zaskarżonym postanowieniu Trybunał stwierdził, iż badana skarga nie spełnia wymogów określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2-3 u.o.t.p. TK, a wniesione zażalenie nie podważyło tego ustalenia, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.